

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Distinct. XXVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

bigamus, sacerdos fieri prohibetur. Ex tali autem copula nullus arceatur à sacris ordinibus.

Qui alterius sponsam eo mortuo ducit, ad sacros ordines accedere potest.

Pelag. Marcello Episc. Atoniensi. dist. 34. ca. 1.

Hic non tenetur.

Secundum hoc intelligendum est, quod ait Pelag. Pap. de illo, qui mortuo sponso eius sponsam ducit in vxorē. Nihil est, inquit, quantum ad hunc articulum attinet, quod ei obuiet de canonicis institutis, quin ad sacros ordines promoueri valeat. Si vero talis sponsa fuisset, inter quā & sponsum eius cōsensus de præsenti intercessisset, eo mortuo vtriusque remanisset: cui copulatus in cōiugio, vterque ad sacros ordines nō accederet, cum viduā duxerit. Nō est ergo ambigēdum, quin solus de præsenti cōsensus coniugiū efficiat, & exinde veri cōiuges appellentur. Ideo post talem cōsensum, si quis alius se copulauerit, etiamsi carnis commixtio illic sequatur, ad priorem copulam reuocandus est.

SI CONSENSVS DE FUTURO CVM IURAMENTO faciat coniugium.

DISTINCT. XXVIII.

Hic quæri debet. Vtrum cōsensus de futuro addito etiam iuramento, coniugium efficiat, vt si quis promittat, vel etiam iuret alicui se vltimo ad tēpus placitum illam ducturum, & illa promittat vel iuret se illi nupturam: nunquid talis sponso eos coniuges facit? Si mutato proposito alter vterque ad alienā copulam trāsit, nunquid ob priorem sponsonem iuramento subnixam, secundæ fœderationis pactum scindetur? Considera, quia longè aliud est promittere, & aliud facere. Qui promittit, nondum facit: Qui ergo promittit se in vxorem ducturum aliquam, nondum eam duxit in vxorem: & quæ sponsonem se nupturam, nondum nupsit. Quomodo ergo coniuges appellari possunt, qui nondum contrahunt, sed in futuro sponso contracturos iurando promittunt? Item, Si ex vi iuram

ramenti ad futurum pertinētis mox efficiuntur
coniuges: cur iurant in futuro se facturos, quod in
præsenti efficiunt? Item, si ex quo iurant, mox effi-
ciuntur coniuges: tunc rē hanc efficiunt, quando
iurant se facturos. Ideo dico, quia cōiugium tunc
non fuit, sed futurum promittitur. Si vero ille post
uxorem duxit, & illa marito nupsit, coniugium v-
trinq; fuit, & non potest dissolui. Præcedens ergo
mendacium vel periurium, pœnitentia est corri-
gendum, sed coniugium sequens non est dissol-
uendum. Non autem sic est, quando iuramentum
coniugij præsentis consensus attestazione firma-
tur: quia post talē consensum, si quis alij se copu-
lauerit, etiam si prolem procreauerit, & irritum
debet fieri, & ipse ad priorem copulam reuocari.

Que videntur obuiare præmissis. B

Præmissæ a. sententiæ videtur obuiare illud, q̄ le-
ges tradunt. Si quis tactis diuinis scripturis iura-
uerit mulieri se eam legitimā vxorē habiturum,
vel etiam si in oratorio tale sacramētum dederit,
fit illi legitima vxor: quamuis nulla dos, nulla alia
scriptura interposita sit. Sed hic ostenditur, quid
fieri vel esse debeat, non quid tunc fiat: Non n. per
illud iuramentū tunc fit vxor, sed fieri debet: quia
iuratum est. Potest & de illo iuramēto hoc dictum
intelligi, vbi de præsentī consentiunt, ac se inuicē
suscipiunt. Illi etiā sententiæ, qua dictum est, solum
consensum facere coniugium, videtur obuiare, q̄
Euarist. Pap. ait: Aliter legitimum nō fit coniugiū,
nisi ab his, qui super scēminam dominationē ha-
bere videntur, & à quib. custoditur. Vxor petatur,
& à parentibus sponsetur, & legib. docetur, & à sa-
cerdote (vt mos est) benedicatur, & à paranym-
phis custodiatur, ac solēniter accipiatur. Itē, Ita le-
gitima scitote esse cōnubia: aliter vero præsumta,
nō coniugia, sed adulteria vel fornicationes sunt,
nisi voluntas propria suffragata fuerit, & vota riuo.

*Constit. 74.
Novellarū.
tit. Quibus
modis nati-
uales.*

*Euaristus
epist. i. ad Ho-
piscopos A-
fricanos.*

*Euaristus
paulo info-*

Hhh 2 sue-

succurrerint legitima. Hoc a. non ita intelligendum est, tanquam sine enumeratis non possit esse legitimum coniugium: sed quia sine illis non habet decorē, & honestatem debitam. In huius enim sacramenti celebratione, sicut in aliis quædam sunt pertinentia ad substantiam sacramēti, ut consensus de præsentibus, qui solus sufficit ad contrahendum matrimonium: quædam vero pertinentia ad decorē & solemnitatem sacramenti, ut parentum traditio, sacerdotum benedictio, & huiusmodi sine quibus legitime fit coniugium, quantum ad virtutem, non quantum ad honestatē sacramēti. Sine his ergo non quasi legitimi coniuges, sed quasi adulteri vel fornicatores conveniunt, ut illi qui clanculo nubunt & utique fornicatores essent, nisi eis suffragaretur voluntas verbis expressa de præsentibus, quæ legitimum inter eos facit matrimonium. Nam & consensus occultus de præsentibus, ut verba expressus, coniugium facit, licet non sit honestus contractus: sed matrimonium non sancit consensus, qui in occulto fuit. Si n. alter alterum dimiserit, non cogitur iudicio Ecclesiæ redire, & commanere quasi cum coniuge: quia non potest probari testibus contractus qui in occulto est factus. Quod si ipsi qui in occulto sibi consenserunt, eundem consensum voluntarie in manifesto probentur, tunc utique propria voluntas suffragatur, & legitima vota succurrunt ad sancendum coniugium, quod prius occulte fuerat contractum. Voluntas ergo verbis expressa in occulto ad hoc suffragatur, ut fiat coniugium manifeste, vero expressa suffragatur, ut sanciat & roboret, ac liberum sit Ecclesiæ de hoc iudicare si expedierit.

De qua re sit consensus ille: An de carnali copula, an de cohabitatione, an de alio.

*Aug lib de
sancta vir-*

Hic quaeritur. Cum consensus de præsentibus matrimonium faciat, cuius rei consensus sit ille: An

garna

carnalis copulæ, an cohabitationis, an utriusq; Si
 cohabitationis consensus matrimonium facit, tunc
 frater cum sorore, pater cum filia potest contra-
 here matrimonium. Si carnalis copulæ: tunc inter
 Mariam & Ioseph non fuit coniugium. Proposue-
 rat enim Maria in virginitate manere, nisi Deus a-
 liter facere iuberet, secundum quod videtur an-
 gelo dixisse. Quomodo fiet istud, quoniam virum
 non cognosco, i. me non cognituram proposui. Neq;
 quia virum tunc non cognoscebat, necesse erat
 inquiri quomodo posset habere filium: sed quia se
 nunquam cognituram proposuerat. Dicit n. Beda,
 quod in virginitate manere disposuerat. Si ergo
 contra suum propositum post consensus in carna-
 lem copulam, videtur facta voti rea, mente, et si
 non opere violata: Dicamus ergo, quod consensus
 cohabitationis vel carnalis copulæ non facit con-
 iugium: sed consensus coniugalis societatis, verbis
 secundum præsens tempus expressus: vt cum vir
 dicit. Ego accipio te in meam, non Dominam, non
 ancillam, sed coniugem. Quia enim non ancilla vel
 Domina datur, ideo nec de summo, nec de imò à
 principio formata est, sed de latere viri, ob coniu-
 galem societatem. Si de summo fieret, vt de capite,
 videretur ad Dominationem creata: Si vero de imò
 vt de pedibus, videretur ad seruitutem subiicienda.
 Sed quia nec in Dominam, nec in ancillam assu-
 mitur, facta est de medio, i. de latere, quia ad con-
 iugalem societatem assumitur. Cum ergo sic conue-
 niunt, vt dicat vir. Accipio te in meam coniugem:
 & dicat mulier, Accipio te in meum virum: his
 verbis vel aliis idem significantibus exprimitur
 consensus, non copulæ carnalis vel cohabitatio-
 nis corporalis: sed coniugalis societatis: ex qua o-
 portet eos cohabitare, nisi fortè causa religionis
 pari voto corporaliter separentur vel ad tempus,
 vel vsque in finem.

ginitate, c. 4.
 in principio,
 rom. 6.
 Luca 1. d

Beda ad il-
 lud Luc. c. i.
 Quomodo
 fiet.

